

SUNTAŽNIEKS

Suntažu pagasta mēnešraksts

Nr. 07 (327)

Ceturtdiena, 2021. gada 29. jūlijs

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Remontdarbi uz ceļa Ogre-Jugla
- Jauniešu iesaiste projektā "Proti un dari!"
- Skolas ziņas
- Ventas Svilānes dzīves stāsts
- Dažas 19. gs. valodas īpatnības
- Pagasta vēsture
- Kultūras namā augustā
- Nomēri, pirms rīkojies!

Foto Andris Linde

„Šajā karstajā vasarā esmu saņēmis siltus pateicības vārdus no Suntažu ciemiņiem un arī pašiem suntažniekiem par krāšņo pils pagalmu. Un to, kā mainās skolas vide, veiksmīgi pielāgojot kultūrvēsturiskās vērtības pilnveidotajam mācību procesam.”

Mārtiņš Leja

NOTIEK REMONTDARBI UZ VIETĒJĀ AUTOCEĻA OGRE-JUGLA

Šī gada jūlijā uzsākti remondarbi uz valsts vietējā autoceļa Ogre-Jugla (V968). Sazinoties ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” komunikācijas daļu, Ogres novada pašvaldība noskaidroja, ka darbu ietvaros posmā no krustojuma ar reģionālo autoceļu Tīnūži-Koknese (P80) līdz Turkalnei tiks atjaunots segums, ieklājot asfalta izlīdzinošo kārtu un veicot virsmas apstrādi,

savukārt grantētajam posmam no Pļavniekiem līdz Juglas ciemam - Ventām (9-15,67.km) tiks veikta divkārtu virsmas apstrāde.

Darbu rezultātā autoceļa virsmas segums iegūs asfaltam līdzīgu segumu, ceļš vairs neputēs, tādējādi satiksmes dalībniekiem tiks nodrošināti komfortablāki braukšanas apstākļi. Dubultās virsmas apstrāde tiek veikta uz autoceļiem, ar nelielu satiksmes intensitāti.

Informācija no www.ogresnovads.lv

JAUNIEŠU IESAISTE PROJEKTĀ “PROTI UN DARI”

No 2021. gada 1. jūlija darbu ir uzsākusi jaunizveidotā Ogres novada pašvaldība, apvienojoties Ikšķiles, Ķeguma,

Lielvārdes un Ogres novada pašvaldībām, līdz ar to ir paplašinājies arī iesaistīto speciālistu un jauniešu loks Eiropas Sociālā fonda finansētajā projektā „PROTI un DARI” (Nr. 8.3.3.0/15/1/00). Kā informē Ogres novada Izglītības pārvaldes projektu vadītāja Laura Priedīte, novadu apvienošanas rezultātā programmu vadītājiem un mentoriem ir palielinājies darbības lauks, tāpat ir rasta iespēja projektā uzņemt lielāku jauniešu skaitu.

L. Priedīte stāsta, ka tieši šobrīd notiek aktīva jauniešu iesaiste projektā; vasara ir piemērots laiks, kad 9. un 12. klašu absolventi, izmantojot projektā sniegtās iespējas, var izvēlēties savu nākotnes profesiju. Tāpat, uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai valstī, ir būtiski paplašinājušās apmācību iespējas klātienē.

Jau vairāku gadu garumā projekta “PROTI UN DARI” ietvaros jaunieši vecumā no 15 – 29 gadiem, kuri nemācās, nestrādā algotu darbu, neapgūst kādu arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki, bez maksas izzina jaunas profesijas, iegūst izglītību konkrētajā jomā, gala rezultātā atrodot darbu vai pat uzsākot savu uzņēmējdarbību.

Projekts jauniešiem sniedz plašas iespējas sevis

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

pilnveidošanai. Balstoties uz jaunieša prasmēm, interesēm un vajadzībām, jauniešiem tiek izstrādāta un īstenota

individuāla atbalsta pasākumu programma, kā ietvaros ir iespēja ēnot profesijas, gūstot pilnvērtīgāku priekšstatu par konkrēto profesiju, apgūt sev interesējošas prasmes, saņemt atbalstu no dažādiem speciālistiem, piemēram, karjeras konsultanta, psihologa, kouča. Jaunietis projektā tiek iesaistīts līdz 4 mēnešiem.

L. Priedīte ir gandarījums par ikvienu jauniešu, kas projekta ietvaros veiksmīgi atradis savu aicinājumu. “Tā ir nenovērtējama pieredze ikvienam jauniešam, kas nav atklājis savas intereses un talantus, ir apjucis savas karjeras virziena meklējumos. Projekta laikā sasniegtie rezultāti ir pamanīti arī valstiskā līmenī, - saņemts papildu finansējums, kas devis iespēju iesāktu projektu turpināt vēl plašākā mērogā.”

Plašāku informāciju par projektu var uzzināt, sazinoties ar projekta vadītāju Lauru Priedīti: laura.priedite@ogresnovads.lv vai pa tālruni 65047794.

Projekts “Proti un dari!” Nr. 8.3.3.0/15/1/001 tiek finansēts no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem. To īsteno Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra sadarbībā ar pilsētu vai novadu pašvaldībām. Ogres novadā projektu koordinē Ogres novada Izglītības pārvalde.

SKOLAS ZIŅAS

Suntažu vidusskolā

Šajā karstajā vasarā esmu saņēmis siltus pateicības vārdus no Suntažu ciemiņiem un arī pašiem suntažniekiem par krāšņo pils pagalmu. Un to, kā mainās skolas vide, veiksmīgi pielāgojot kultūrvēsturiskās vērtības pilnveidotajam mācību procesam.

Covid-19 pandēmijas laiks lika pārkārtot ne tikai mācību darbu, bet arī skolas darbinieku pienākumus. Tā, piemēram, grāmatvede Elza Šantare un lietvede Sarmīte Piese, veicot savus pienākumus, arvien biežāk ieskatījās pulkstenī, lai nenokavētu ēdienu izsniegšanas laikus skolēniem, kas pusdienas saņēma uz vietas skolā. Varam būt lepni, ka maltītes joprojām tika gatavotas uz vietas skolas ēdnīcā Līgitas Kalniņas vadībā, kur tās “pārķēra” skolas busiņu šoferiši Ilgonis Galanders, Uldis Krūze un Aivars Juodžonits, piegādājot siltas pusdienas mūsu skolas bērniem sešos dažādos maršrutos. Operatīvs virtuves darbs nebūtu iespējams bez

palīgiem Rasma Lāces, Kristīnes Grabežovas, Līgas Gravas un Ludmilas Vanagas. Citi tehniskie darbinieki Ina Kīla, Leontījs Grišulis iesaistījās pils pagalma dekorāciju izgatavošanā un izvietojumā.

Apkopējas “pārvaldīcējās” par plaša profila celtniecības speciālistēm, veicot remontdarbus gan pils pagrabā, gan tornī, gan atjaunojot Mūzikas skolas klases. Bet tveicīgajās vasaras dienās, Vandas Leibomes vadībā, ravē, rušina un laista neskaitāmos ziedošos stūrīšus, kas prasa īpašu uzmanību īpaši karstā vasarā. Lolitas Braunas rokās rožu dobes uzzied arvien jaunā krāšņumā. Lilitas Kokas pedantisms nepieciešams gan remontdarbos, gan teritorijas uzturēšanā. Gunta Giptere ne tikai rūpīgi un ar interesi iesaistās skolas vides uzlabošanā, bet kopā ar Sarmīti Braunu veica pirmsskolas veļas marķēšanu un izšūšanu (kopā 600 simboli). Arī pļaujamās teritorijas ir gana lielas, bet ar to lieliski tiek galā Sarmīte Brauna un Leontījs Grišulis. Jānim Knutovam uzticēti “domājamie” un smalkie remontdarbi, aiz kuriem visu uzkopj Inta Žukova. Ar Līgitas Rudzītes pozitīvo attieksmi, paveicami jebkuri

SKOLAS ZIŅAS

tehniski darbi gan skolā, gan pirmsskolā. Arī vasarā nepieciešams atbildēt uz dažāda veida jautājumiem un būt lietas kursā par skolā notiekošo, tas Rutas Lazdiņas ziņā. Aija Liepa - Artemjeva pieskata skolu diennakts tumšajā laikā, kamēr elektriķis Bogdans Vasilišins turpina drošības signalizācijas sistēmas uzstādīšanu skolā. Higjēnisko prasību nodrošināšana, mainīgajos epidemioloģiskajos apstākļos, Ingas Plūmes ziņā.

Ir jau jūlija izskaņš, bet darbi nebeidzas. Šobrīd turpinām remontdarbus skolas ēdnīcā: grīdas seguma maiņa un ventilācijas sistēmas uzlabošana. Lauberes skolā turpinās skolas ēdnīcas kosmētiskais remonts. Palēnam notiek pils mūra atjaunošana.

Varu baudīt atvaļinājumu, jo zinu, ka skolas saimnieks Armands Andževs katru rītu kopā ar saviem padotajiem satiksies, uzklauss un vienosies par prioritārajiem darbiem. Es lepojos un saku paldies ikvienam skolas darbiniekam, kas veic uzticētos pienākumus pēc labākās sirdsapziņas, iedvesmojot citus, dažkārt neskaitot savas darba stundas, jo viena no skolas vērtībām ir tās darbinieki.

Ar cieņu Suntažu vidusskolas direktors Mārtiņš Leja

Foto Andris Linde

Priekšā no kr.: Lilita Koka, Sarmīte Brauna, Gunita Nikitova, Aija Liepa-Artemjeva; tālāk: Evija Birža, Gunta Giptere, Lolita Brauna, Māriete Bērziņa

Foto Gunta Būmeistare

Armands Andževs

Foto Gunta Būmeistare

Ruta Lazdiņa

Foto Gunta Būmeistare

Jānis Knutovs

Foto Gunta Būmeistare

Leontijs Grišulis

Foto Gunta Būmeistare

Vanda Leibome

Foto Gunta Būmeistare

Ina Kila

VENTAS SVILĀNES DZĪVES STĀSTS

Piedzimšana un aiziešana – šie vārdi nozīmīgi katram cilvēkam, jo starp tiem tiek izdzīvots cilvēka mūžs.

Man tuvojās devītais gadu desmits, tāpēc gribu pastāstīt, kā jutos, ieejot nezināmajā pasaulē un, kā jutos tagad.

Manas pirmās atmiņas saistās ar Alūksnes novada Liepnas pagasta „Vecavotiem”. Esmu dzimusi 1932.gada 18.jūnijā astoņu bērnu ģimenē kā sestais bērns. Brāļi un māsas jau aizgājuši, šai saulē es esmu palikusi vienīgā. Mani vecāki bija zemnieki, ļoti strādīgi cilvēki, nodarbojās arī ar linkopību. Tēvs, izstaigājis pirmā pasaules kara takas, atgriezās mājās bez ievainojumiem ar apbalvojumu – Jura krustu. Māte strādāja gan lauku darbus, gan kopa lopīņus, gan, aprūpējot savu kuplo ģimeni, brīvajos brīžos auda skaistas segas. Laikam tāpēc arī es iemācījos aust un ar saviem darbiem varēju piedalīties lietiskās mākslas izstādēs gan savā valstī, gan ārzemēs. Kultūras ministrija, novērtējot manu darbu, 1971.gadā piešķīra man Daļamata meistara nosaukumu.

Daba mums dod tikai laiku, viss cits mums jāiegūst ar pūlēm. Laiks ir lētākais, tomēr dārgākais, jo caur viņu varam iegūt visu.

Mēs piedzimstam un ierodamies pasaulē ar senču mantojumu, vai to sauc par gēniem vai karmu, atstātais mantojums ir mūsu spēju, rakstura un tieksmju pamats. Senči ir atšķirīgi, tāpēc arī pēcnācēji ir atšķirīgi. No saviem senčiem esmu mantojusi labu atmiņu, zinātkāri, darbīgumu, darba prieku, godīgumu un taisnīgumu.

Esmu pateicīga saviem mīļajiem vecākiem, kas man ir iemācījuši darba tikumu, tāpēc savas dzīves gaitā ar prieku varēju strādāt gan garīgu, gan fizisku darbu, un katrs labi padarītais darbs man deva zemes spēku un enerģiju.

Pabeidzot pamatskolu un vidusskolu, nolēmu mācīties Cēsu Skolotāju institūtā un 1954. gada pavasarī ieguvu V-VII klašu latviešu valodas un literatūras skolotājas kvalifikāciju.

Mani nosūtīja strādāt uz bijušo Ērgļu rajona (tagad Ogres novada) Meņģeles 7 –gadīgo skolu. Meņģeles skolā strādājot iepazinot ar tur strādājošo skolotāju An-tonu Svilānu un 1955.gada 31.decembrī

Venta Svilāne. (1962. g.)

mijām gredzenus. Salaulājāties Madonas novada Varakļānu katoļu baznīcā aiz slēgtām durvīm.

Otrs cilvēks līdzās tā ir liela vērtība, veidojot savu dzīvi. Lai kur mēs dzīvē atradāmies, mūs visur pavadīja augstākie spēki.

Jaunības sapņi palīdz dzīvot, pietika gribasspēka visam – darbam, mācībām, ģimenei.

1961. gadā mūsu ģimene pārcēlās dzīvot uz Suntažiem. Es strādāju Suntažu internātskolā par audzinātāju un latviešu valodas skolotāju. Mans vīrs strādāja Suntažu vidusskolā un internātskolā par sporta skolotāju.

Tā kā mans vīrs neklātienē beidza 1960. gadā Fizikultūras institūtu, tāpēc arī es, sekojot vīra piemēram, strādājot skolā un audzinot divus mazu bērnus, iestājos Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā neklātienē nodaļā, ko absolvēju 1966. gadā, iegūstot vidusskolas skolotāju tiesības mācīt latviešu valodu un literatūru.

Centos apmeklēt arī dažādus kursus. Tā 1972. gadā ar kinematogrāfijas komitejas lēmumu man tika piešķirta šaurfilma demonstratora kvalifikācija. Tehnika palīdzēja mācību procesā.

Nosauktajās skolās organizēju tikšanos ar rakstniekiem un vadīju literārās konferences. Piedalījos pedagoģiskajos

lasījumos un skolotāju daiļrunas konkursos, tiku novērtēta un apbalvota.

Mans darbs Ogres rajonā tika novērtēts, jo divreiz mans foto tika ievietots goda plāksnē: – 1963. gadā pašā Ogres pilsētas centrā, 1972. gadā rajona komitejas telpās. Tas man bija pārsveiciens, jo es darīju tikai to, kas man bija jādara.

Ogres rajona izglītības nodaļa man piedāvāja strādāt vadošā darbā Jumpravas, Madlienas, Stučkas skolās, vīram piedāvāja strādāt arī vadošā darbā Stučkas sporta manēžā, bet mēs atteicāmies, jo nebijām varas kāri.

Ogres novadā es nostrādāju 19 gadus (1954. – 1973.) 1973. gadā aizgāju strādāt uz Rīgas speciālo skolu ar grūti audzināmiem zēniem, kas nāca no bērnu milicijas istabas, lai pārbaudītu savas prasmes pedagoģijā. Veiksmīgi izturēju pārbaudes laiku un šajā skolā nostrādāju līdz aiziešanai pensijā.

Rīgā bija visas iespējas veidot zēnu raksturus. Darbs nebija viegls, jo zēni bija paraduši neapmeklēt skolu, klaiņot, izdarot dažādus pārkāpumus, arī no speciālas skolas viņi bieži aizbēga. Nokļūstot šajā skolā, viņi pakāpeniski aizpildīja robus zināšanās. Brīvajā laikā gājām uz muzejiem, izstādēm. Tikāmies ar darba pirmrindniekiem rūpnīcās, fabrikās, zvejniecības arteļos. Vecmīlgrāvi priekšsēdētājs Vītola kungs noorganizēja mūsu vizināšanos ar kuģi pa jūru.

Skolā vadīju novadpētniecības darbu. Apkopām Otrajā pasaules karā kritušo karavīru kapus Lāčupes kapsētā. Tieši kritušo karavīru atdusas vietā, nevis pie „Uzvaras pieminekļa”, kur kritušo karavīru apbedījumu nav, rīkojām tikšanos ar kritušo karavīru piederīgajiem, kuri pārsniedza simtus, tāpēc viņi kā pateicību noorganizēja mums lidojumu virs Rīgas. Zēni bija sajūsmā, jo lielākā daļa pirmo reizi lidoja.

Manas grupas zēni centās labi mācīties un uzvesties, skolas direktors Arnolds Buka labākajai grupai nedēļas beigās izsniedza biļetes uz teātra vai cirka izrādēm, sporta sacensībām. Mēs bieži apmeklējām šos kultūras pasākumus.

Ne mazāk svarīgs skolēnu audzināšanā ir fizisks darbs. Mēs ar zēniem

Foto no personīgā krājuma

VENTAS SVILĀNES DZĪVES STĀSTS

strādājām p/s „Rīga”, Laku un krāsu rūpnīcā, braucām arī uz Madonas rajona Bērzauni ravēt cukurbietes meža vidū, te bija ļoti liela iespēja aizbēgt un atstāt mani vienu pašu meža vidū. Manā darba laikā neviens zēns neaizbēga, jo es biju prasīga gan pret audzēkņiem, gan pret darba devējiem. Ja mēs pelnām naudu, ravējot bietes, tad mēs neēdisim par kapeikām, bet pasūtīsim ēdienkarti nākošajai dienai, un mana prasība tika izpildīta.

Par labu darbu Izglītības ministrija man piešķir automašīnu „Žiguli” ārpus rindas.

Visās skolās, kurās es strādāju, mācīju – ja kaut ko dari, tad izdari līdz galam, „es nevaru” vietā jāsaka „es varu” un viss notiek.

Katru dienu uz skolu gāju ar prieku, jo zināju, ka skolas gaitenī manī sagaidīs skolēnu skanīgais „labrīt!”

Man patīk aktīvi dzīvot un aktīvi strādāt. Ja es dienas beigās nevaru sev pateikt, ka esmu darbā ielikusi sirdi un dvēseli un nevaru būt gandarīta, neatkarīgi no tā, vai manu veikumu kāds slavē vai peļ, nevaru ietekmēt, ko citi saka, bet varu veidot savu attieksmi pret to. Gan strādājot skolā, gan pensijas gados, tieko ties ar skolēniem un audzēkņiem, tie bija un ir gaiši brīži, īsta dziedniecība.

Nokrītots dzelzs priekškarām, esmu daudz ceļojusi. Esmu bijusi Skandināvijas valstīs, vairākās Eiropas valstīs. Sevišķi pievilcīga bija Itālija (Roma, Vatikāns, Florence, Venēcija, San Marino, Sicīlija un Kapri salas). Vairākas reizes esmu bijusi ASV. Okupācijas gados nebija iespējams ceļot, tāpēc, pirmo reizi braucot uz ārzemēm, viss bija jauns – drošības pārbaude, pasu pārbaude, robežsargi, pirmie soļi svešā zemē, citāds gaiss, nepazīstamas garšas un smaržas. Radās iespaids par tur esošo skolu sistēmu. Ar mecenātu palīdzību tika ierīkotas datorklases mazajās skolās – Meņģelē, Kalnienā, Mālpū. Par sabiedrisko darbu izglītības jomā 2004. gadā Cēsis Draudzīgajā aicinājumā man pasniedza Kārļa Ulmaņa medaļu un Goda diplomu.

Apmeklējot ārzemes, lasot preses izdevumus, mani māc bailes, ka pasaule ir tik draudīga, kā tajā dzīvos mūsu bērni un mazbērni? Kas viņus sagaida? Ir grūtsirdīgi, ka mazdēli dzīvo ārzemēs – viens Šveicē, otrs Nīderlandē. Protams, viņiem savs ceļš ejams, bet neraizēties par viņiem nav iespējams. Sarast ar vecumu nav viegli, sarast ar pasauli, kura ir pavisam citāda nekā manējā, arī nav viegli. Tajā ir slepkavības, terors, dabas klizmas,

mūsu zemē tādu nav. Vēlos, lai mazdēli nezaug par karjeristiem, bet par sirds cilvēkiem, lai nepazaudē savas dzimtās zemes saknes. Mūsu ģimenes spēks ir senču ģimeniskumā. Gribētos, lai šī iesētā sēkla augtu un stiprinātos no paaudzes uz paaudzi, būtu stipri savās domās un darbos. Tomēr es ceru, ka mazdēli atgriezīsies savā zemē. Mēs daudz ko izsaucam uz sevi, kas rodas no pārāk liela stresa, no lielas slodzes, no atbildības sajūtas. Esmu sapratusi, ka visas emocijas nevar laist caur sirdi un prātu, un ķermenis to jūt.

Kāpēc es esmu nodzīvojusi tik ilgu mūžu? Es ļoti mīli fizisku darbu svaigā gaisā, rušināties savā mazdārziņā, iegūstot zemes spēku, jo darbs mani uzlādē un vairo veselību. Otrs ilgdzīves un spēka avots ir sirsnīgas attiecības ar tuviniekiem, radiem, draugiem, audzēkņiem. Vissirsnīgākā draudzene man bija vīramāte, mēs abas audām segas, viņas sirsnīgos vārdus, kas bija domāti man, es esmu ielēgusi dziļi savā sirdī.

Kas ir mūžība? Tā tāpēc ir mūžīga, ka nepārtraukti mainās. Dzimšana un Nāve. Priecīgi brīži un Izmisums. Viss notiek mīlestības zīmē, kad kaut ko gūsti un pazaudē, kad jāšķiras no kāda – mans vīrs aizgāja 29.12.2020, dienu pirms mūsu 65. laulības jubilejas.

Dvēselei ir skaidrs, ka aiziešana no dzīves nav nekāda traģēdija. Daudzos gadījumos traģēdija ir atrašanās tieši ķermenī, ciešot lielas sāpes.

Cilvēka mūžs ir īss, nepaliek kopā ar tēvzemes skaistumu, zilo debesu plašumu un mākoņu skreju, koku šalkoņu vējā, ziedu zāles smaržu. Tomēr smeldze neiznīcina manu optimismu, tikai liek apjaust laika tecējumu, tā vērtību.

Es pievienojos dzejnieces, novadnieces Kornēlijas Apškrūmas vārsmai:

„Es neaiziešu pavisam,
Es tika paslēpšos tai priedes zarā,
kas klāja pār mani ēnu,
kad ogas mežmalā lasīju.
Tai jasmīna ziedā,
kas pavasarī reibināja mūs.
Tai egles skuļā,
kas Ziemas Saulgriežos kopā sauca mūs.
Es palikšu akmenī, saulē un vējos.
savā dzimtajā zemē, savā pasaulē.”

Venta Svilāne

[illegible]

*Pastāvīga laipnība var panākt ļoti daudz.
Tāpat kā saule izkausē ledu, tā laipnība liek iztvaikot pārpratumiem,
uzticības trūkumam un niknumam. (A.Šveicers)*

Sirsnīgi sveicam veikala „Rīts” kolektīvu 20 gadu jubilejā!
Paldies par laipnu vārdu, atbalstošu uzklausišanu un lielo pacietību,
ik dienu piepildot mūsu vēlmes!

Suntažnieki

DAŽAS 19. GS. VALODAS ĪPATNĪBAS, EROTIKA, DUSMAS UN LIELĀ RAUDĀŠANA J. T. BĒRENTA TULKOJUMĀ

Š. g. janvārā „Suntažnieka” numurā bija neliela informācija par Suntažu mācītāja J. T. Bērenta tulkoto V.O. Horna „Stāsti pa ziemas vakariem stāstīti Kraukļu krogā krāsns priekšā” – „Stāsts par Sapņu ķēniņu un bagātu skroderi” 1854. Pievērsīsimies vēlreiz Suntažu mācītāja J.T. Bērenta tulkojumam, kas tapis 19. gs. vidū.

J. T. Bērenta latviešu tulkojuma tekstā uzkrītoša īpatnība ir teikumi, kuros kāda apstiprinājuma frāze atkārtota ar noliegumu. Piemēri: *Pats nezināja, kur ies, kur neies; ... noraudzījās, ko gan meisters darīs, ko ne darīs; jau neklājās vis sievu prasīt, voi būs iet, voi nebūs iet; .. jāpaliek, voi gribēja, voi negribēja; kas būs ar mums, kas nebūs; .. nezināja, kā bij cēlies, kā necēlies.* Valodnieki K. Mīlenbahs un J. Endzelīns „Latviešu valodas vārdnīcā” šādu izteiksmi komentē kā latviešu iecienītu runas paņēmieni – apstiprinājumu atkārtot ar noliegumu, un min piemēru *kur es iešu, kur neiešu?* Bet kā ir tagad, 21. gs.? Liekas gan, ka frāzes atkārošana ar noliegumu tagad lietota retāk.

Tulkojumā J. T. Bērents lieto dažas tagad nedzirdētas frāzes, piemēram, nosaucot nelielu attālumu, – *kaķa brēkums*: *Nudie, ka no Ārerpurtes šurp nav kaķa brēkums, es jau apnikusi atskriet iknodienas.* Tātad ar vārdiem *kaķa brēkums* apzīmē nelielu attālumu, kurā var dzirdēt *kaķa brēkšanu*, mūsu piemērā attālums ir bijis daudz lielāks, un tur *kaķa ņaudēšanu* vairs nav varēts sadzirdēt. Šāda frāze ir pierakstīta jau 18. gs. vārdnīcās.

Tagad vairs nelieto tādu izteikumu kā *savu galvu barot* ‘apgādāt, uzturēt sevi’: *kas abas divas tik tik ko savu galvu baroja; .. lūko, ka tu te baro savu galvu, kamēr man būs darba Ordrupē; ..ar ko šim brīžam tas barojot galvu, to neviens nezināja.*

Neparasti, ka, dēlam piedzimstot, par jaundzimušo runā daudzskaitlī: *Emsiņa sievai Dievs devis jaunus dēlus šo nakti*, tā tulkojumā raksta Bērents. Šādu izteiksmi Vidzemē ir dzirdējis arī Rubenes mācītājs, grāmatizdevējs Kristofs Harders (1747–1818), Suntažu mācītāja Johana Jakoba Hardera (1734–1775) jaunākais brālis. Jāpiebilst, ka K. Harders izteicienu *Dievs devis jaunus dēlus* komentē kā latviešu ierastu runas manieri – svarīgos brīžos vienskaitļa vietā lietot daudzskaitli, to novērojis jau Vecais Stenders.

Tulkojuma tekstā ir vārds *paķeles* ‘prievītes sieviešu zeķu atsiesšanai zem celgala’. Tagad šo vārdu nelietojam, jo pusgarās zeķes vairs neatsien ar prievītēm, tās gan ir saglabājušās tautastērpos.

Reizēm kāda tulkojuma rindkopa jeb viens salikts teikums dod iespēju plašākam apcerējumam. Piemērs no skrodera šausmu sapņa: *Un tūlīn izcēlās ar rūkšanu daudz leģioni melnu pūcu ar degošām acīm un asiem degoniem, un kamols, kas pie troņa pamata gulēja, sāce kustēt un plēvināt pasaul lielus sikspārnes spārnus un kā zibins sāvās projām caur gaisu.*

Vispirms jau vārds *degons* ‘deguns’ ir attiecināts uz putna

knābi jau 18. gs. rakstos. Vārda *degons* beigu daļa ar *-ons* raksturīga daļā izlokšņu. Arī *plivināt* vietā lietots *plēvināt*, *sikspārnis* vietā – *sikspārne*, *zibens* vietā *zibins*, tā ir 18. un 19. gs. rakstu valodas pazīme. Daudzi darbības vārdi pagātnē, kam nav piedēkļu, beidzas ar galotni *-e*: *sāce*. Mūsu piemērā ir īsināts vārds *pasaul lielus* (*sikspārnes spārnus*), kam nozīme – ‘ļoti, ļoti liels’. J. Endzelīns domā, ka nozīme ‘ļoti, ļoti liels’ vārdam *pasaul* pārņemta no lībiešu valodas *ilma* ‘, kur vārdam ir divas nozīmes – ‘pasaule’ un ‘ļoti liels’, un frāzē *pasaul lielus spārnus* nozīmē ‘ļoti lielus spārnus’. Vārds *pasaulē* latviešu un lietuviešu valodā asociējas ar ‘tādu, kas atrodas zem saules – *pa+saule*, zemeslode’, tāpat ar *pa* – *pazeme, pagalde, paklēte*. Liela daudzuma izcēlums ir arī frāzē – *dauz leģioni melnu pūcu* (ne *pūcu*), jo šajā kontekstā *leģions* nozīmē skaitā ‘ļoti liels daudzums, tātad – ļoti, ļoti daudz melnu putnu.

Bērenta tulkotā stāsta varone Liene saņem mīļvārdiņus:

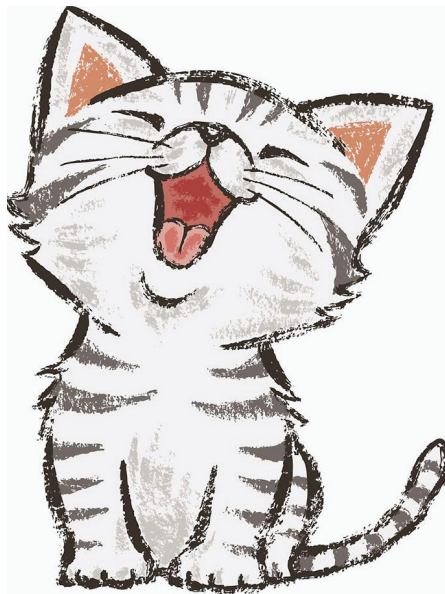
puķīte, rozīte, zelta magonīte. Tā Šulcis saka Lienei, kuru viņš ir pametis pirms 10 gadiem, atstājot Lieni piesmiētu ar “bandas bērnu”, un tagad viņš cenšas labot savu kļūdu. Neparasti, ka tieši šos komplimenta vārdus 1783. gada latviešu gramatikā minējis mācītājs un valodnieks Gothards Frīdrihs Stenders jeb Vecais Stenders (1714–1796), viņš tos vārdus noklausījis latviešu runā, pierakstījis un domā, kas tas būtu tā kā par daudz, vai nepietiktu – mana sirds dvēsele (mein Herzen Seelen). Interesanti, ka izteicienā – *puķīte, rozīte, zelta magonīte* – vārds *puķe* aizgūts no lībiešu valodas, bet *roze* un *magone* – no vācu valodas, vienīgi *zelts* (*zelta*) ir mūsu pašu mantots vārds.

Un stāstā mīļi vārdi savulaik ir tikuši arī Lienes mātēi: *„viņš devis dievs zin kādus mīkstus, saldus glaudu vārdus, ko saucis par zelta māmiņu, par zelta māmulīti”.* Vai

mūsu laikos tādas vārdus saņem sievietes, grūti teikt, par to lai spriež katrs pats.

Ir pagājis ilgs laiks kopš 19. gs. vidus, esam mainījušies, un nedaudz mainījusies arī mūsu valoda un jūtu izpausme vārdos. Pavērosim, kā izpaužas erotika, dusmas un savīļojums pirms tik daudziem gadiem.

Stāsta galvenā varone Liene ir pretstats skroderim Jēkabam Šulcim. Viņa ir kautrīga, strādīga, tīrīga, čakla, klusa un pacietīga. Un viņas mierīgajā raksturojumā izceļas vārds – *sudrabakājiņa*: *ak, tavu daiļu meitiņu [...] kāda balta tai aubīte, kādas baltas zeķītes, tiešām sudrabakājiņa tā!* Tagad tādu komplimentu droši vien mūsu laiku jaunās meitenes nesaņem, bet rodas asociācija ar kādu dziesmu – „Spāniešu romanci”, kuru 19. gs. ir sarakstījis lielais krievu dzejnieks Aleksandrs Puškins (1799–1837), tulkojis Vilis Plūdons (1874–1940), solo dziesmu komponējis Emīls Dārziņš (1875–1910), tās pirmpublicējums 1905. gadā. Melodija ir izteismīga un temperamentīga. Te šāds pants: *Nomet sagšu, eņģel’ baltais, Parādies kā lil’jes zieds! Un caur margu čugunkalto*

Publicitātes attēls

DAŽAS 19. GS. VALODAS ĪPATNĪBAS, EROTIKA, DUSMAS UN LIELĀ RAUDĀŠANA J. T. BĒRENTA TULKOJUMĀ

Daļkājīņu laukā liec!

Daļkājīņa un sudrabakājīņa. Laikam jau šie vārdi kādā veidā raksturo laikmetu.

Lielās dusmās, satiekoties pēc desmit gadiem, Lienes māte nu jau bagātajam skroderim saka skarbus vārdus, kādus tagad publiskā runā nemēdz lietot. Raksta autore šaubījās, vai nav par traku tādi lamu vārdi mūsdienu lasītājam, bet ... ja jau mācītājs tādus vārdus ir tulkojumā rakstījis, tad ceru, ka lasītājs man piedos.

Lienes māte Milleriene saka: „*tu piesmējis manu meitu, kas desmits gadus no vietas dzīvojusi kaunā un bēdās. Voi tu dzirdi, ko es saku, ka tu rezbainieks tai laupijis visu godu, visu prieku, visu laimes daļu, un nu tāds slepkava te dzīvo un neliekās nezīnīts ne par to meitu, ne par to bērnu, kas tai no viņa. Cūka tāds! Iztaisās par lielu kungu, nosmādē vecas Millerienes meitu. Bet pag! veca Milleriene tev gan parādīs, ka vecam suņam arī vēl zobī, ar ko kost!* [...] Milleriene grib dzirdēt, vai viņas Lienī atkal celsi godā vai ne-celsi vis! Man tu nepievīlīsi ar tavu sviesta mēli! Klau, ko tev sacīšu: rīt visiem ļaudīm Erpurtē būs zināt, kāds blēdis tu, māju no mājas iedama tev celšu tādu slavu, ka visi ļaudis acīs tev piespļaudīs, tu maku pakaļā, tu ērzēlis, tu bullis. Tā kliegusi vecā pa durvīm ārā, tās aizmete cietī, ka rībēja vien, ka visi logi trīcēja, un Šulcis pus noģībīis atkrite uz zopa”.

Jāpiebilst, ka 19. gs. vidū pat sprediķī mācītājs nekaitrējās teikt smagus, negatīvas nozīmes vārdus. Tā Mālpils mācītājs Oto Roberts Klots 1851. gada 11. oktobra sprediķī saka: „*Nepievīlieties, nedz maucinieki, nedz elkadievīgi, nedz laulības pārkāpēji, nedz mīkstīnieki 'glēvuļi, rauduļi', nedz zagļi, nedz negausi, nedz dzērēji 'dzērāji', nedz lacekļi 'zaimotāji, apmelotāji', nedz laupītāji to Dieva valstību neredzēs.*”

Lielos pārdzīvojumos, kad sirds pilna, stāsta galvenie varoņi raud, tas tagad liekas pārspīlēti. Liene, kurai dzērājs vīrs dara pāri, nepārtraukti raud. Stāstā raudāšana aprakstīta diezgan bieži: „*Liene ienāce iekšā saņēmusies gan, bet bāla un acīs*

tai uzpampusas no raudāšanas. Liene! Šulcis tai saucās pretī, un asaras tam bire aumaļām. [...] Liene, dzirdējusi viņa vāju balsi, redzējusi viņa asaras, nometās celgalos pie viņa gultas un raudāja šņukstēdama un galvu sprauzdama spilvenos.” Skroderis Šulcis mirkst asarās dzēruma murgos, redzot Sapņukēniņu – „*sirds stāvēja kā iekš ūdens un asaras nāce kā par mīlu aizgājušu draugu*”, gan laimes brīžos „*pie savas krūts sievu spiedis, asaras tam bire par vaigu, bet vārds nenāce neviens no mutes*”. Un laikam jau lielā raudāšana jeb pārāk liels jutekliskums ir sentimentālisma pazīme tā laika literatūrā.

Esam iepazīlušies tikai ar pavisam nelielu daļu 19. gs. latviešu rakstu valodas īpatnībām, un Suntažu baltvācu mācītājs J.T. Bērents (1784.31.05.–1866.27.06.), kas atdusas tagad zudušajā kapsētā pie Suntažu baznīcas, ir ļoti labi pratis ne tikai latviešu valodu, bet arī latīņu, sengrieķu, franču, angļu un krievu valodu.

Dzintra Paegle

Suntažu luterāņu baznīca

Foto Andris Līnde

PAGASTA VĒSTURE

Turpinājums. Sākums jūnija numurā

„Valdības Vēstnesis” Nr.102., 09. 05. 1922.: „Suntažu pagasta valde Rīgas apriņķī dara zināmu, ka sākot ar 1. maiju š.g. Suntažu pagastā ir atvēra „Dzimsarakstu nodaļa” ar darbības rajonu – Suntažu pagasts. Nodaļa atrodas valdes telpās pagasta namā.

1923. gada februārī atvērta pasta palīga nodaļa vienkāršiem un ierakstītiem sūtījumiem Suntažos pagasta namā, Rīgas apriņķī, 12 verstes no Mālpils. Aprīlī atvērts telefonu sarunu punkts Suntažu pagasta valdē, savienots ar Mālpils centru.

1923. gadā „Zemes ierīcības vēstnesis” raksta, ka Suntažu muižā bijis spirta dedzināšanas baseins, baseins jau

sen gadus iznīcināts, un tagad daļa no baseina iedalīta un piešķirta jaunsaimniekiem.

„Zemes ierīcības vēstnesis” (11. 04.1923.) ziņo, ka C. Z. I. K. zemes piešķiršanas komisija skatīs cauri piektdien, 20. aprīlī, apriņķu zemes komiteju lēmumus un to pārsūdzības par Rīgas apriņķa Suntažu pagastu – Suntažu muiža, Ģerdiņu, Kraukļu, Pidrenu, Pakaušu, Jaunpodiņu, Pušaku, Kalnarimeru, Mazķīšu, Lielķīšu, Lielantenu, Mazantenu, Pelēdu, Vecduntes, Ķullenu, Jaunskuķu, Vecskuķu, Silbalšu, Drēku, Paniešu, Kalēju, Kumēļu, Vidziņu, Galodziņu, Strazdiņu, Lambārtu, Siliņu, Rijas (Danču kalns), Ģerķu, Vecrenku, Jaunrenku,

Zilgaļvu, Blakažu, Ruškas, Brinku, Jurbalšu, Kalnkoriešu, Lielgrotes – Raiku, Kalnlāšu, Lejaslāšu, Elbretu, Mašēnu, Vecgabaliņu, Jaungabaliņu mājas, Suntažu muižas tirgotavas Nr 88, 89, 90, 91 un 92 un Suntažu mācītāja muižu. Vēlāk vēstnesis ziņo, ka Ģerdiņu mājā zemi saņem Krūklans Mārtiņš, Grīnbergs Jānis un Viljams Mārtiņš.

1923. gada 24. aprīlī Rīgā, Romanovska ielā N. 24, dz. 6 atklātā vairāksolīšanā, otrreizējos torģos iznomās arī uz vienu gadu Suntažu muižas Ķieģeļu cepli.

„Policijas vēstnesis” (05. 06. 1923.) ziņo, ka Suntažu, Ropažu un Ulbrokas – Stopiņu pagastos nav nekā darīts pie ceļu

Turpinājums 8. lpp.

PAGASTA VĒSTURE

Turpinājums no 7. lpp.

uzlabošanas, un tāpēc ceļi ir sliktā stāvoklī. Lauku ceļu labošana jāizdara klaušu kārtā uz nekustāmu īpašumu rēķina. Pie ceļu labošanas var piespiest visus darba spējīgus pagasta iedzīvotājus, izņemot tādus, kuriem pēc sava amata nav iespējams, piemēram, dzelzceļnieki, policisti, aptieknieki u.t.t., bet šiem jānodrošina atlīdzība no zemes īpašnieka. Lauku ceļu labošana gulstas vienīgi uz zemes īpašnieku. Valsts par saviem mežu īpašumiem būvē tikai lielos tiltus un priekš maziem tiltiem dod bezmaksas kokus.

Pagastā noteikts, ka katru sestdienu jānotur tirgus.

„Latvijas Saule” (01. 01. 1925.) stāsta par etnogrāfiskajiem materiāliem no Suntažu pagasta. Uzrakstījis H. Riekstiņš pēc gadus 80 vecā suntažnieka Bērziņa tēva vārdiem: „Kā senāk ģērbās. Vīrieši valkājuši garus (līdz zemei) zilus vai pelēkus svārkus. Svārku apkakle bijusi liela, to parasti atlocījuši līdz pleciem. Mugurā svārki bijuši sarauti divās krokās, kabatu malas tikušas ievīlētas ar sarkanu dzīparu. Kreklus nesuši pašaustus, ar skaisti izrakstītu apkakli un tādiem pat piedurkņu galiem. Virs svārkkiem vēl nesa lielu, platu mēteli, kuru ap vidu sajoza ar jostu. Mēteļa (šineļa) apkakle bija stāva un cieta. Jostas bija platas un raksti ļoti dažādi. Vīrieši valkājuši melnas gardibenes – cepures, kuras tepat uz vietas vēluši no vilnas. Cauņu cepures bija goda apģērbs, tās taisīja „kubuliņu” veidā – virsa gluda, apkārt augsts, ciets loks. Vēlāk arī žīdi taisījuši „biberus” (bebru) cepures ar taisnu drēbes virsu ādas loku. Kājās āva lūku vīzes un poļu „lapķes”, kuras esot daiņās minētas „ar deviņiem dibieniem”. Baznīcā gāja ar pastalām, kuras jau vispār bija goda apavus. Zābaki (garie) bijuši pavisam reti.

Sievietes valkājušas strīpainus brunčus, kuri bijuši sevišķi kupli. Arī jakas bijušas dažādas, gan vilnainas, gan nātnas – pēdējās kuplas, ar skaisti izrakstītiem pleciem, apkakli un piedurkņu galiem. Virs jakas pārņem vilnaini, kuras sasedz (sasprauž) ar saktu uz labā pleca. Par vilnaini sauc baltu, rakstītu, par sedzeni – pelēku, nerakstītu. Priekšautus auda dažādos rakstos, arī izrakstītiem dzīpariem. Valkāja tos svētdienās un pie darba. Vilnaines sedza tikai vienu, arī ziemu. Mēteļu sievietēm nebija, tās nesa tikai līdz jostas vietai garu kamzoli. Sievietes lietoja jostu,

kuru joza ap vidu tā, kā tagad to dara vīrieši. Neprecētās meitas lika galvā šūtu vainagu, bagātu rakstiem, sievas – izrakstītas mices un pašaustus lakatiņus. Kājās āva vīzes, pastalas. Pogū nepazīna ne pie vīriešu, ne sieviešu apģērba. Apģērba saturēšanai lietoja vienīgi ākus.

Ēkas un trauki. Ēkas senatnē cēlušī skaistākas nekā tagadējās „kastēs”. Visādi bijušas glītākas. Jumti Suntažu apkārtnē bijuši salmu, niedru, lubu, pat smilgu. Lubu jumtu taisījuši no 6 pēdu garām lubām; vispirms likuši apakšā uz jumta kārtīm kārtu lubu, uz tās likuši kārtu egļu kriju un kārtu bērzu tāšu, tad otro kārtu lubu. Visu to noslodzījuši ar lieliem bluķiem un tad jumts stāvējis ļoti ilgi. Izturīgāks par salmu jumtu bijis arī niedru un sevišķi smilgu jumts.

Saimniecības trauki, izņemot kriju, pūrus, vāceles un groziņus, bijuši vienkoči, kurus darinājuši (pa lielākai daļai) no apses bluķiem.”

1925. gadā, gaidot lauksaimnieku kongresu, tiek apciemoti dažādi pagasti, šoreiz arī Suntaži. „Pagasts pieder pie kara laikā vairāk cietušajiem. Pēdējos gados daudz darīts, lai dzīvi atjaunotu. Visur uz vecām drupām jau redzamas jaunas ēkas. Sabiedriskā dzīve arī it moži atplaukst; nodibinātas jau vairāk biedrības. Kā stiprākās un modrākās var minēt lauksaimniecības un patērētāju biedrību. Pirmā palīdzīgā palīdzēt lauksaimniekus ar labu sēklas labību un mākslīgiem mēsliem, kā arī iegādājuse labu vaislas bulli un drīzumā cer arī iegādāties vaislas ērzeli. Patērētāju biedrība ierīkojusi savā namā veikalu, kurš gan diez cik neplaukst, jo blakus atrodas privātveikals, kur bez citām precēm var dabūt arī „sivo”, tamdēļ tur saplūst vairāk „noņēmēju”. Rosīgi arī darbojas kultūras biedrība, sarīkodama teātra izrādes un citus priekšnesumus. Ienākumu atlikumus no izrikojumiem izlieto kultūras pasākumu veicināšanai. Kā pirmais šāds pasākums ir ierīkotā bibliotēka un lasītava ar diezgan daudz grāmatu. Žēl tikai, ka lasītavā nevar atrast nevienu lasītavas vai lopkopības žurnālu, lai gan šejienieši lopkopības ziņā vēl tālu aiz citiem, tāpēc zemkopība un lopkopība jāliek pirmajā vietā. Kopš 1923. gada te nodibinātas divas piensaimnieku biedrības ar puslīdz labi ierīkotām rokas pienotavām. Pirmais gads pienotavām bija

īss, jo nostrādājušas 3 – 4 mēnešus likušās uz „ziemas dusu”, atmozdamās tikai 1924. gada pavasarī. Vienai darba laiks atkal bijis īss un, nenogaidījusi ziemu, jau ar septembri likusies „uz auss”. Otra gan vēl kā nekā nomocas, apstrādādama 4 – 500 l piena.

Ar pagājušā gada decembri darbību uzsāka piena pārraudzības biedrība, kurā piedalās ap 20 saimniecību. Slaucamo govju saimniecībās vēl maz, pie tam tās ļoti dažādas spalvas un citā ziņā, kā jau pēc kara, kur kura salasīta. Ar marta vai aprīļa mēnesi varēs atkal sākt darboties otrā pienotava, kas tagad atpūšas.”

1925. gadā policija izsniedz atļaujas Suntažu patērētāju biedrībai satiksmes uzturēšanai starp Rīgu–Aloju un Suntaži–Ogre divas reizes nedēļā, maksājot 12 santīmus par kilometru un pilsonim Rūdolfam Šmidtam satiksmei starp Lubānu un Dzelzavu.

1926. gada 15. jūnijā Kastrānes un Suntažu aizsargu nodaļas izdarīja kopēju apmācību, lai sagatavotos uz aizsargu svētkiem Rīgā. Pēc ierindas un lauku apmācībām, aizsargi un plašāka sabiedrība sapulcējās Kastrānes pagasta namā, kur 10. rotas komandieris Zalte noturēja priekšlasījumu „Aizsargi un to nozīme”. Kastrānes pagasta aizsargi ir nodibinājuši paši savu stīgu orķestri, kurš šovakar uzstājās pirmo reizi. Kastrānes aizsargu darbība ir ļoti dzīva, par to jāpateicas nodaļas priekšniekam Luttumam, kurš pratis saistīt aizsargus un sabiedrību ļoti dzīvā kopdarbībā.

Pēc Latvijas neatkarības iegūšanas arī Suntažos organizējas jaunas vai pārtatjaunojas citas biedrības. Visvecākā biedrība ir Suntažu Dziedātāju biedrība „Līgo”, kura dibināta jau 1871. gadā. 1881. gadā visai draudzei dibināta Kastrānes krāšanas un aizdevumu lāde, 1882. gadā – Suntažu labdarības biedrība, 1904. gadā – Mālpils–Suntažu–Allažu lauksaimniecības biedrība. 1919. gadā Suntažu aizsargu nodaļa. 1923. gadā dibinās Suntažu krājaizdevu biedrība, 1925. gadā – Suntažu pagasta biedrība „Jaunatnes smaids”, kuru vēlāk pārdēvē par Suntažu kultūras biedrību, 1926. gadā – Suntažu–Mašēnu piensaimniecības biedrība, 1929. gadā Suntažu bišu biedrība „Kangari”, mednieku biedrība „Ūpis”, 1930. gadā – Suntažu–Juglas lopkopības

Turpinājums 9. lpp.

PAGASTA VĒSTURE

Turpinājums no 8. lpp.

pārraudzības biedrību. Gandrīz vienā laikā bijušas vairākas meliorācijas biedrības – „Sidrburga”, „Aklais purvs”, „Ezerlejas” un „Novads”. 1935. gadā – Kastrānes sarkanraibo lopu audzēšanas biedrība, 1936. gadā – Suntažu patērētāju biedrība un citas.

Skolas direktors A. Āķis atceras: „Pēc kara pagasts bija galīgi nopostīts. Nekāda darbība nenotika, tikai kādas mazākas teātra izrādes. Arī kori sākumā nevarēja noorganizēt, jo nebija dziedātāju. Nekas cits neatlika, kā sākt skolā pastiprināti nodarboties ar kora dziedāšanu... No pašiem pirmajiem dziedātājiem atzīmējami: Rodenbaums, Puriņu Augusts, Liepiņš Voldemārs, Liepiņš Jānis, Čeriņš, Brants Līze, Liepiņa Anna, māsas Milda un Zenta Rābes, Vilipsons Pauls, kā dziedātāji un koncertmeistari piedalījās brāļi Jānis un Kārlis Celmi. Labākie no skolu jaunatnes Gvelzis Jānis, Gvelze Helēna, brāļi Rotbergi, Zobens Elza, māsas Riņķes, Krastiņš Eduards, Pūriņa Milda, Rozīts Kārlis, Stiebrīņš Voldis, Mārtinsons Voldis. Kad vecākie un jaunākie dziedātāji apvienojās vienā kopkorī, tad iznāca tiešām labs koris uz laukiem. Ar šo kori varēja piedalīties apriņķa un republikas dziesmu svētkos (30- tajos gados pat sagaidījām zviedru karali). Braukājām uz dziesmu svētkiem Ogrē, Nītaurē, Ērgļos, Madlienā, Cēsīs, Siguldā, Zaubē, Mālpilī, Inčukalnā.

„Zemkopis” 03.11.1926. gadā ziņo, ka rajona izstādē Zaubē (Rīgas apriņķis) Kastrānes-Jaunpils sarkanraibo lopu audzētāju biedrība un apkārtnes lopkopības pārraudzības biedrība kopā ar Latvijas Lopkopju Centrālo savienību, sarīkoja izstādi š.g. 26. septembrī.(...) Piedalījās 71 govslōps. 1. vietu saņēma Arturs Āķis no Suntažu pamatskolas ar govi Zimaļa, KM 1693, kura izdevusi gadā 4785 kg piena ar 3,85 procentu tauku, kas dod 184 kg piena tauku vai 211, 6 kg sviesta. Pirmo vietu iegūst arī M. Stiebrīņa govs Mirte no Suntažu „Silbalsiem”, KB 2041, kura izdeva gadā 3293 kg piena ar 5 procentu tauku, kas dod 164,6 kg piena tauku vai 196 kg sviesta.”

1930. gada pavasarī atklāta pasta palīgnodaļa vienkāršu un ierakstītu sūtījumu operācijām Megri – Rīgas apriņķa Suntažu pagastā, bet pāris gadu vēlāk atklāta arī telefona palīgnodaļa Megros.

Latvijā jau 1931. gadā notiek ziedošanu vākšana Brīvības piemineklim. Suntažnieki jau tobrīd saziņojusi 42 latus.

1932. gadā Suntažiem piešķir ciema (bieži apdzīvotas vietas) tiesības.

No 1933. gada 24. maija ar pasta autobusu var braukt pa maršrutu Rīga-Ērgļi (caur Suntažiem un Ķeipeni) 106 km. Piestātne Rīgā pie galvenā pasta, ik dienas no Rīgas pl. 16.00, no Ērgļiem – pl.4.00.

„Rīts” 16. 10. 1935. raksta, ka Suntažu

agronoms Mežvērsītis. Sekos mazpulku ražas apskate, svinīgs solījums ar karoga pasniegšanu. Pēc referāta notiks dravnieku ražas apskate, labāko slaucēju, mazpulka dalībnieku, medus un piena ražotnes godalgas. Izdalīts godalgās 250 Ls un atzinības raksti.

„Valdības Vēstnesis” ziņo, ka 1935. gada 26. novembrī atklāta dzelzceļa līnija no Rīgas uz Suntažiem, daļa no dzelzceļa Rīga-Suntaži-Ērgļi-Madona-Kārsava, no Madonas ar 16. 11. 1935. Suntažnieki ļoti priecājas par jauno līniju, jo tagad līdz Rīgai var tikt tik ātri, notiks labāka tirgošanās ar Rīgu, varēs nopelnīt, arī tūristu skaits Suntažos palielināsies. Suntažu staciju būvēja pēc inženiera J. Šarlova projekta. Būve izmaksāja 86400 Ls. Ierīkota centrālā sildītava, otrajā stāvā – dzīvokļi. Dzelzceļa posmu līdz Ērgļiem atklāj 1937. gada 10. decembrī. Uz Ērgļiem pirmajā reizē varēja braukt pa brīvu. Daudzi to darīja, jo uz to pusi jau nav braukts. Liels, liels prieks, goda vārti! (pēc Dz. Paegles „Suntažnieks”, 2012.02.) „Valdības Vēstnesis” (09.03.1937.) ziņo, ka dzelzceļa virsvalde izstrādājusi vilcienu saraksta projektu, ko izveidīs 1937./1938. gadā no š. g. 22. maija. Pagasts savas prasības var iesniegt līdz 21. martam vai arī deleģēt pārstāvi ar rakstisku pilnvaru š.g. 23. martā uz apspriedi Rīgā Gogoļa ielā 1. 220. ist. Vilcienu saraksts (mums ieskatam)

Atiet no Rīgas	Pienāk Suntažos	Atiet no Suntažiem	Pienāk Rīgā
6.55 darba dienās	10.20	7.03	8.25
8.45 svinamās d.	10.16	14.52 darba dienās	18.03
15.34 darba dienās	17.02	18.47 svinamās d.	20.18
18.35 svinamās d.	20.04		

Foto no kultūras nama krājuma

Suntažu koris 20. gs. 20tie gadi. Dirģents Arturs Āķis (aizmugurē 5. no labās puses vīriem)

Teātra izrādēm režisori bij skolotāji Roberts Dandens un Kristaps Plieņiņš, rakstvedis Mārtiņš Bleija, Kārlis Babulis. Lielākām un grūtākām izrādēm režisorus uzaicināja no Rīgas (Kvēps, Adermanis)”

draudzes lauksaimniecības biedrība kopā ar pārējām lauksaimniecības biedrībām svētdien, 20. oktobrī, sarīko Suntažu lauksaimniecības biedrības namā plaujas svētkus. Tos atklās lauksaimniecības kameras zemkopības nodaļas vadītājs

Nepagāja ne 75 gadi, kad daudzi bēdējās, jo pēdējais vilciens aizgāja 2007. gadā, un pēdējā vilciena svilpe atskanēja 2009. gada oktobrī, kad tika noņemtas slīdes. Viss lielais ieguldītais darbs, līdzekļi, jāpieskaita arī tie, kad tika atjaunots uzartais sliežu ceļš pēc kara, cerības, prieks... Ir skumjas. Skumjas ir vēl lielākas, kad paskaties uz izdemolēto tiltu, staciju, nevienam nevajadzīgu...

„Brīvā zeme” (10.05.1937) ziņo, ka Rīgas restorānā noticis maizes cepēju

Turpinājums 10. lpp.

PAGASTA VĒSTURE

Turpinājums no 9. lpp.

konkurss. „Mūsu tēvi ēduši rupjo maizi, kas bieži vien bijusi cieta un sīksta – dažreiz pat pelavaina, tagad mums vairs tādas maizes nav un nedrīkst būt. Šajā konkursā 3. godalgu – atzinības rakstu, 25 Ls un kameras diplomu saņēma arī 40 gadu vecā Marta Golubeva no Suntažu ciema „Krieviņiem”.

Plaujas svētkos balvu par to, ka nokalpojuši pie viena saimnieka, saņēma: meitas vismaz 7 – 10 gadus saņēma Jaki-movs O. Suntažu „Spainīšos”, 11 – 20 gadus – Ezeriņš E. Suntažu „Odiņos”, puīši 11 – 20 gadus – Vepruks D. Suntažu „Vēsminās”.

Notiek sacensības zirgu apkalšanā. Te par pareizu zirga apkalšanu pirmās pakāpes godalga un 50 Ls saņēma R. Krastiņš no Suntažiem

„Brīvā zeme” 22.01.1937. ziņo: „Pagastā ir 290 saimniecības, bet līdz agrārās reformas izvešanai 108 saimniecības. Līdz pasaules karam savā laikā zemniekiem bija pārdotas 41 saimniecība, no tām 11 apmēram ap 1893. gadu muiža atguva atpakaļ, tā kā pagastā paliek 30 saimniecības – dzimts īpašumi. Pārējo stāvoklis pilnīgi atkarājas no muižas, kas nomas līgumu pa lielākai daļai slēdza uz 1 gadu.

Pagasta nekustamās mantas vērtība nodokļu aprēķināšanai 873321 Ls.

Zeme vairumā mālaina vai smilts. Galvenā iedzīvotāju nodarbošanās – lopkopība un graudkopība. Iedzīvotāju skaits 1800. Tekošā gada budžets 29 100 Ls. Pagasta pašvaldībai piederošās nekustamās mantas vērtība 186 000 Ls, kapitālu 210 144 Ls. 1934. gada aprīlī tika noapaļotas pagasta robežas, likvidējot pagasta strejgabalu. Ar šo robežu grozīšanu no Suntažu pagasta tika atdalītas 43 saimniecības un pagastam pievienotas 5 saimniecības. Kara laikā gandrīz visas ēkas pagastā nodedzinātas un sagrautas. Galīgi sagrautas abas skolu ēkas. Tagad skola ierīkota muižas pilī, ko pagasts ieguva uz agrārā likuma pamata. Stipri nopostīto pils ēku pagasts pakāpeniski izremontēja un piemēroja skolas vajadzībām. Skolā strādā 6 skolotāji un mācās 192 skolēni. Pagastā ir ārsta māja un darbojas rajona ārsts, kas apkalpo arī apkārtnējo pagastu tuvākos novadus. Nespējnieku patversme ierīkota vienā no muižas ēkām, kur pilnā apgādībā mitinās 17 nespējnieki.

Pagasta pašvaldība vienmēr turējusies pie uzskata, – iztikt ar saviem līdzekļiem, vajadzīgām būvēm vispirms uzkrāt līdzekļus un tad izvest darbus. Tagad vēl nepieciešams pārbūvēt un paplašināt pagasta namu. 1935. gadā novembrī

piepildījās suntažnieku senlolotās cerības tikt pie ērtākas satiksmes un sagaidīt pirmo dzelzceļa vilcienu. Jaunbūvētais Rīgas-Madonas dzelzceļš ienes daudz lielāku rosību un dod nepieciešamās ērtības.

Kulturālo dzīvi pagastā veido aizsargu nodaļa ar aizsardzēm un lauksaimniecības biedrība. Pēdējai pieder nams, kurā atrodas izrīkojuma telpas, un var uzņemt līdz 600 apmeklētāju. No saimnieciskām organizācijām atzīmējama patērētāju, krāj-aizdevumu, piensaimniecības un ugunsdrošības biedrības, kas visas darbojas rosīgi un savā darbā rāda labas sekmes. M. Bleija, Suntažu pagasta darbvedis.”

1938. gadā iekšlietu ministrs V. Gulbis atbrīvo no Suntažu pagasta vecākā amata K. Jēkabsonu un viņa vietā par Suntažu vecāko iecel Jāni Vecziediņu. Jānis Vecziediņš šajā amatā strādā līdz 1940. gadam, kad, ienākot sarkanai armijai, mainās valdība, tad te strādā Čepaitis, un atkal pēc varu maiņas, ienākot vācu armijai, savā amatā atgriezās Jānis Vecziediņš līdz 1944. gada rudenim, kad viņš dodas trimdas gaitās.

Aina Linde

Turpinājums sekos

NOMĒRI, PIRMS RĪKOJIES!

FK FINANŠU UN
KAPITĀLĀ
TIRGŪS
KOMISIJA

naudas
prasme

**NOMĒRI,
PIRMS RĪKOJIES**

**UZMANIES NO NELICENCĒTIEM
IEGULDĪJUMU PAKALPOJUMIEM!**

**UZMANIES NO FINANŠU
KRĀPNIEKIEM!**

leguldījumu pakalpojumu sniedzējus, kuriem
ir tiesības strādāt Latvijā, un brīdinājumus meklē

www.fktk.lv

NOMĒRI, PIRMS RĪKOJIES!

NOMĒRI,
PIRMS RĪKOJIESUZMANIES NO FINANŠU
KRĀPNIEKIEM!

KAS NOTIEK?

Finanšu krāpnieki ir talantīgi un psiholoģiju labi pārzinoši noziedznieki, kuri nepārtraukti izdomā jaunas metodes, kā apmānīt cilvēkus un izkrāpt viņu naudu.

Ja iekrīti viņu slazdos, iespēja, ka atgūsi savus finanšu līdzekļus, ir ļoti maza. Labi, ka ir dažas vienkāršas pazīmes, pēc kurām var atpazīt krāpšanas mēģinājumus.

Lai būtu drošībā, izlasi sekojošo informāciju un pārliecinies, ka spēsi sevi pasargāt!

PIEMĒRS

Tu saņem zvanu no nepazīstama numura. Balss krievu valodā stādās priekšā kā kādas uzraudzības iestādes pārstāvis un skaidro, ka, veicot uzraudzības funkcijas, uz Tava vārda ir atrasts virtuālās valūtas konts, kurā esošos līdzekļus ir iespējams atgūt, pārskaitot tos uz citu kontu. Personas piedāvā atvērt gan kontu, gan pārskaitīt it kā atrasto naudu. Konta atvēršanas gadījumā var tikt izpausta Jūsu sensitīvā un maksājumu karšu informācija, tostarp viltvārži pieprasa veikt maksājumus priekšapmaksas veidā, lai saņemtu it kā atrasto naudu.

PIRMS IEGULDI NAUDU, IEVĒRO ŠOS 3 NOTEIKUMUS!

APSTĀJIES

Brīdis, kad pārdomā saņemto informāciju un izvērtē situāciju, var Tevi pasargāt!

PĀRBAUDI

Tev ir tiesības pārbaudīt informāciju un nesteidzīgi pieņemt atbildīgu lēmumu par finansēm. Noraidīt vai ignorēt visus pieprasījumus ir pareizi. Tikai noziedznieki mēģinās steidzināt un radīt paniku.

AIZSARGĀ

Nekavējoties sazinies ar banku, ja Tev ir aizdomas, ka esi iesaistīts krāpniecībā, un ziņo par to policijai, Patērētāju tiesību aizsardzības centram vai Finanšu un kapitāla tirgus komisijai.

Ieguldījumu pakalpojumu sniedzējus, kuriem ir tiesības strādāt

KĀ ATPAZĪT?

PIEVĒRS UZMANĪBU
TĪMEKĻA VIETNE!

Tā var izskatīties uzticama, bet pārliecinies par tajā atrodamo informāciju, vai tā ir saprotama un ir izsekojama. Piemēram, uzņēmuma nosaukums, reģistrācijas valsts un adrese, pārstāvji, sniegto pakalpojumu apraksts u.c.

NETICI ĀTRAI
UN LIELAI PEĻŅAI

Netici apgalvojumiem, ka Tavs ieguldījums sniegs pasakainu peļņu tūlīt vai tam ir milzīgs nākotnes potenciāls. Šādi apgalvojumi parasti norāda uz paaugstināta riska ieguldījumiem vai iespējamu krāpšanu.

NEUZĶERIES UZ SLAVENĪBU
IZMANTOŠANU REKLĀMĀS

Lai iemantotu savu uzticību, reklāmās tiek izmantotas slavenības, atsaucoties uz neesošiem ziņu sižetiem un izdomātu pozitīvo pieredzi. Tas notiek bez slavenību ziņas, lai vairotu cilvēku uzticību. Slavenībām visbiežāk nav nekādas saistības ar konkrēto nelicencēto ieguldījuma pakalpojuma sniedzēju.

"BEZMAKSAS" NAUDAS NAV

Solījumi par lieliem bonusiem, piemēram, 10 un vairāk procentu atmaksu no ieguldītās summas vai līdz pat 500 eiro saņemšanu, ja vien tiks atvērts konts, ir tikai daži izmantotie paņēmieni, lai pievilinātu ieguldītājus.

KĀ RĪKOTIES?

✓ **SVARĪGAS PIETIEKAMAS ZINĀŠANAS UN PIEREDZE**
Izvērtē, vai Tavas zināšanas un pieredze finanšu tirgu jomā ir pietiekama, lai pilnībā izprastu Tev piedāvātos pakalpojumus, ņemot vērā risku zaudēt visu ieguldīto naudu un peļņas faktorus. Pirms ieguldi, obligāti pārbaudi pieejamo informāciju, aprunājies ar finanšu jomā ziņošu cilvēku.

✓ **NEIZPAUD MAKSĀJUMU DATUS**
Nesniedz informāciju par savu maksājumu karti vai citu maksājumu veikšanai nepieciešamos datus (Smart ID, paroles utt.). Ja Tev nezināmas personas iegūst šo informāciju, no Tava konta var tikt pārskaitīta nauda bez Tavas piekrišanas, un šos līdzekļus būs grūti vai pat neiespējami atgūt. Izpaustā personas informācija var tikt izmantota darījumiem un darbībām pret Tevi.

✓ **NEVEIC SASTEIGTAS DARBĪBAS, NEĻAUJ TĀS VEIKT CITIEM**
Neļauj pieslēgties Tavam datoram attālināti, neuzsāc čatu, neapmeklē nepazīstamas vietas, kuras kāds svešinieks Tev lūdz apmeklēt zvana laikā, neveic šādās vietnēs sasteigtas un nepārdomātas darbības, neievadi savus personas vai maksājumu kartes datus.

KULTŪRAS NAMĀ AUGUSTĀ

13.08.2021 plkst. 20:00 Suntažu estrādē
JUKUMS PALEVIČS
PREILENĪTE
JOKU LUGA

Kurš gan nezina veco labo stāstu par turīgo Karlīni,
kura gaida preciniekus savā romantiskajā iedomu pasaulē ...
Dzīvesprieks, raksturu spilgtums un dullības gars kopā ar Eviju Skulti-Krūzi, Lienīti Osipovu,
Aidu Ozoliņu, Arti Drozdovu, Voldemāru Šoriņu, Juri Kalniņu, Kristapu Ozolu.
Režisors Voldemārs Šoriņš

Ieeja 10,- EUR,
pensionāriem 7,- EUR.

Bīlešu tirdzniecība tiks
uzsākta 1h pirms izrādes sākuma (no
plkst. 19:00)

Izrādes apmeklētājiem ne-
pieciešams uzrādīt derīgu COVID 19
sertifikātu (vakcinēts, pārslimojis
vai testēts) un personu apliecinošu
dokumentu.

Bez sertifikāta un personu
apliecinoša dokumenta pasākumu
var apmeklēt bērni līdz 12 gadu ve-
cumam.

Izrāde notiks, ņemot
vērā tā brīža valstī noteiktos
epidemioloģiskos noteikumus.

Par pasākumu norisi Sun-
tažu kultūras namā lūdzu seko-
jiet informācijai sociālajos tīklos un
afišām kultūras namā.

Ar septembra mēnesi
darbību atsāks kultūras nama
pašdarbības kolektīvi, ievērojot
valstī noteiktās epidemioloģiskās
drošības prasības.

*Kā putni aiziet dusēt
Gar vakara debess malu,
Tā aiziet mūsu mīļie
Uz kluso mūžības salu.*

(K. Skalbe)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Inesei Biržai,
brāli Edgaru mūžībā pavadot.

Suntažu vidusskolas kolektīvs

*Dusi saldi, mīlo dēliņ
Mūža miegs lai Tev ir salds.
Auklēs Tevi rāsas rīti,
Dziesmas dziedās putnu balss.*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Modrītei ar ģimeni,
dēlu Edgaru pavadot mūžības ceļā.

Dāmu klubīšs "Suntalniece"

Tuvs cilvēks neaiziet,
Tik pārstāj līdzās būt...

Sirsniņa pateicība par atbalstu un
līdzjūtību visiem,
kuri bija kopā ar mums,
dēlu, brāli un tēti Edgaru Biržu
pavadot tālajos mūžības ceļos.

Pateicībā, Biržu ģimene.